

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR KREDITO UNIJOS „TAUPA“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-09-02 Nr. 429-313
Vilnius

Lietuvos bankas 2021 m. birželio 17 d. gavo patikslintą pareiškėjo X. X. (toliau – pareiškėjas) atstovo advokato Y. Y. (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir kredito unijos „Taupa“ (toliau – kredito unija) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. vasario 24 d. kredito unija ir pareiškėjas sudarė paskolos sutartį Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Paskolos sutartis), kurios pagrindu pareiškėjui suteiktas 62 000 Eur kreditas, galutinis kredito grąžinimo terminas – 2037 m. vasario 24 d. Paskolos grąžinimas buvo užtikrintas nekilnojamojo turto hipoteka.

Pareiškėjui tinkamai nevykdant įsipareigojimų pagal Paskolos sutartį, 2019 m. liepos 16 d. atliktas notaro vykdomasis įrašas, kuriuo pasiūlyta iš pareiškėjo ir trečiojo asmens (subsidiariai atsakingo įkaito davėjo – vieno iš sklypų savininko) priverstinai išieškoti hipoteka užtikrinto skolinio įsipareigojimo sumas: 48 011,11 Eur skolos, 6 proc. metinių palūkanų, skaičiuojamų nuo negrąžintos 47 000 Eur paskolos sumos, priskaičiuotų nuo vykdomojo įrašo atlikimo dienos iki visiško įvykdymo, bei 128,98 Eur vykdomojo įrašo atlikimo išlaidų. Vykdomąjį įrašą pateikus vykdyti antstoliui Z. Z., pradėta vykdomoji byla Nr. (*duomenys neskelbiami*).

Pareiškėjo atstovas nurodė, kad, vykdydamas priverstinį skolos išieškojimą, antstolis realizavo įkeistą turtą – tris sklypus pardavė iš varžytinių, o vieną neparduotą sklypą nuosavybėn perėmė išieškotoja kredito unija (2020 m. spalio 26 d. perimto turto vertė – 11 779,00 Eur), taip pat už pajų buvo gauta 4 700 Eur. Pareiškėjo atstovo teigimu, realizavus turtą, gautos sumos buvo pervedamos į pareiškėjui priklausančią sąskaitą kredito unijoje ir iš jos nurašomos pareiškėjo įsiskolinimams unijai dengti.

2020 m. spalio 26 d. iš pareiškėjo sąskaitos buvo atliktas 500,04 Eur „vidinis mokėjimas“, kurio paskirtis – „(*duomenys neskelbiami*) teisinių išlaidų dengimas“. Taip pat 2020 m. lapkričio 12 d. kredito unijos atstovė pareiškėjui pateikė paskolos „padengimo suvestinę“, kurioje nurodomos ir kredito unijos patirtos „teisinės sąnaudos“, tarp kurių nurodytos 500,04 Eur (nurodyta data – 2020 m. spalio 26 d.) ir 1 800 Eur (nurodyta data – 2020 m. lapkričio 6 d.) sumos. Taip pat teiktoje suvestinėje nurodoma, kad 500,04 Eur sąnaudų yra „padengta“ 2020 m. spalio 26 d.

Kadangi nesutiko su kredito unijos nurodytomis teisinėmis išlaidomis, pareiškėjas unijai pateikė pretenziją, tačiau kredito unija jos netenkino. 2021 m. kovo 26 d. pateiktame atsakyme pareiškėjui kredito unija nurodė, jos nuomone, šiuo atveju taikytinas Paskolos sutarties nuostatas. Taip pat kredito unija nurodė, kad, vykdydama priverstinį skolos išieškojimą, patyrusi notaro ir antstolio išlaidų, jos išieškomos pagal vykdomąjį įrašą.

Kreipimusi į Lietuvos banką pareiškėjo atstovas prašė: „1) pripažinti, jog kredito unija „Taupa“ nepagrįstai išreikalavo iš (*duomenys neskelbiami*) išlaidų, patirtų dėl advokato paslaugų, atlyginimą; 2) nurodyti kredito unijai „Taupa“ grąžinti už teisines paslaugas iš (*duomenys neskelbiami*) nurašytas lėšas – 500,04 Eur; 3) nurodyti kredito unijai „Taupa“ anuliuoti reikalavimą sumokėti 1 800 Eur už teisines paslaugas.“

Pareiškėjo atstovas nurodė: „Nagrinėjamu atveju, Unija siekdama pagrįsti atliktą 500,04 Eur nurašymą už teisinę pagalbą taip pat pateikė Advokatų profesinės bendrijos (*duomenys*

neskelbiami) išrašytą sąskaitą faktūrą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (priedas Nr. 6), kurioje numatyta, kad Unijai suteiktos teisinės paslaugos pagal sutartį (skolininkas (*duomenys neskelbiami*)). Suteiktų paslaugų suma – 1 800 Eur.“ Pareiškėjo atstovo teigimu, kredito unijos nurodytos Paskolos sutarties nuostatos nesuteikia teisės kredito unijai reikalauti visų teisinių išlaidų atlyginimo. Pareiškėjo atstovo teigimu, joks advokatas neatstovavo kredito unijos vykdymo procese, poreikio kredito unijai naudotis advokato paslaugomis nebuvo, kyla abejonių dėl paslaugų teikimo fakto. Pareiškėjo atstovas taip pat nurodė, kad kredito unija „išlaidų atlyginimo nei už notaro, nei už antstolio suteiktas paslaugas pakartotinai reikalauti neturėjo teisės“.

Pateiktame atsiliepime į pareiškėjo atstovo kreipimąsi kredito unija nurodė su pareiškėjo reikalavimais nesutinkanti. Kredito unijos teigimu, advokato paslaugų išlaidos iš pareiškėjo nebuvo išieškotos ar nurašytos iš pareiškėjo sąskaitos. Kredito unija tik informavo pareiškėją apie patirtas išlaidas ir apie tai, kad turi teisę teismo prašyti priteisti šias išlaidas. Kredito unija nurodė: „šiai dienai kredito unija šių išlaidų atlyginti nereikalauja, todėl pagrindo nurodyti kredito unijai anuliuoti sąskaitą už teisines paslaugas nėra. <...> nėra pagrindo nurodyti kredito unijai anuliuoti reikalavimą sumokėti 1 800 Eur už teisines (advokato) paslaugas, nes kredito unija nereikalauja iš Skolininko šių išlaidų kompensavimo.“

Pasisakydama dėl reikalavimo grąžinti 500,04 Eur sumą, kredito unija atsiliepime poziciją grindė, jos manymu, aktualiomis Paskolos sutarties nuostatomis. Vis dėlto, paprašyta patikslinti aplinkybes, susijusias su nurašyta 500,04 Eur suma, kredito unija informavo, kad tokio dydžio vykdymo išlaidas sumokėjo antstoliui, savo nuosavybėn perimdama įkeistą žemės sklypą. 2020 m. spalio 26 d. minėtas patirtas vykdymo išlaidas kredito unija padengė vykstant vykdymo procesui perimto turto verte. Papildomai kredito unija pateikė antstolio padėjėjos paaiškinimus.

Įvertinus patikslintas aplinkybes ir pateiktus papildomus duomenis, nustatyta, kad ginčas dėl 500,04 Eur grąžinimo kilo ne iš finansinių paslaugų – Paskolos sutarties – sąlygų vykdymo, o dėl išieškotojo patirtų vykdymo išlaidų atlyginimo iš išieškotojo nuosavybėn perimto nekilnojamojo turto, todėl šis reikalavimas Lietuvos banke nenagrinėtinas (šios ginčo dalies nagrinėjimas nutrauktinas). Todėl toliau šiame sprendime iš esmės bus vertinami kiti pareiškėjo atstovo reiškiami reikalavimai.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip minėta, kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjo atstovas pateikė tokius reikalavimus: „1) pripažinti, jog kredito unija „Taupa“ nepagrįstai išreikalavo iš (*duomenys neskelbiami*) išlaidų, patirtų dėl advokato paslaugų, atlyginimą; 2) nurodyti kredito unijai „Taupa“ grąžinti už teisines paslaugas iš (*duomenys neskelbiami*) nurašytas lėšas – 500,04 Eur; 3) nurodyti kredito unijai „Taupa“ anuliuoti reikalavimą sumokėti 1 800 Eur už teisines paslaugas.“

Pareiškėjo atstovas nurodė: „Nagrinėjamu atveju, Unija siekdama pagrįsti atliktą 500,04 Eur nurašymą už teisinę pagalbą taip pat pateikė Advokatų profesinės bendrijos (*duomenys neskelbiami*) išrašytą sąskaitą faktūrą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (priedas Nr. 6), kurioje numatyta, kad Unijai suteiktos teisinės paslaugos pagal sutartį (skolininkas (*duomenys neskelbiami*)). Suteiktų paslaugų suma – 1 800 Eur.“ Pareiškėjo atstovas kvestionavo advokato paslaugų poreikį ir suteikimo faktą, taip pat pateiktos sąskaitos pagrįstumą.

Pateiktuose paaiškinimuose kredito unija nurodė, kad advokato paslaugų išlaidos iš pareiškėjo nebuvo išieškotos ar nurašytos iš pareiškėjo sąskaitos. Kredito unija nurodė tik informavusi pareiškėją apie patirtas išlaidas ir apie tai, kad turi teisę teismo prašyti priteisti šias išlaidas. Kredito unijos teigimu: „šiai dienai kredito unija šių išlaidų atlyginti nereikalauja, todėl pagrindo nurodyti kredito unijai anuliuoti sąskaitą už teisines paslaugas nėra. <...> nėra pagrindo nurodyti kredito unijai anuliuoti reikalavimą sumokėti 1 800 Eur už teisines (advokato) paslaugas, nes kredito unija nereikalauja iš Skolininko šių išlaidų kompensavimo.“

Kaip minėta, patikslinus ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad 500,04 Eur suma, kurią pareiškėjo atstovas, kaip nepagrįstas „teisines išlaidas“, prašė kredito unijos grąžinti, buvo susijusi su kredito unijos antstoliui sumokėtomis vykdymo išlaidomis, o ne su advokato paslaugų išlaidų atlyginimu. Nors pareiškėjo atstovas kreipimesi teigė, kad kredito

unija neturi teisės reikalauti ir papildomo notaro paslaugų išlaidų atlyginimo, iš pateiktų duomenų sprendina, kad kredito unijos reikalaujamos sumos nėra susijusios su notaro išlaidų atlyginimu, taigi, ginčo dėl notaro išlaidų nėra.

Iš pateiktų duomenų nustatyta, kad kredito unija teigia patyrusi 1 800 Eur su priverstiniu skolos iš pareiškėjo išieškojimu susijusių advokato paslaugų išlaidų. Minėtos 1 800 Eur išlaidos grindžiamos 2020 m. lapkričio 6 d. advokatų profesinės bendrijos kredito unijai išrašyta sąskaita faktūra. Vis dėlto objektyvių duomenų apie tai, kad kredito unija būtų iš pareiškėjo išreikalavusi (nurašiusi) 1 800 Eur advokato paslaugų išlaidų, Lietuvos bankui nėra pateikta. Duomenų apie kitų su advokato paslaugomis susijusių sumų galimą išreikalavimą iš pareiškėjo Lietuvos bankui taip pat nepateikta. Įvertinus ginčo bylos duomenis, nėra pagrindo konstatuoti, kad kredito unija iš pareiškėjo išreikalavo su advokato paslaugų išlaidomis susijusias sumas. Tuo pagrindu pareiškėjo reikalavimas „pripažinti, jog kredito unija „Taupa“ nepagrįstai išreikalavo iš (*duomenys neskelbiami*) išlaidų, patirtų dėl advokato paslaugų, atlyginimą“, atmestinas.

Kaip minėta, pareiškėjo atstovas taip pat prašė Lietuvos banko „nurodyti kredito unijai „Taupa“ anuliuoti reikalavimą sumokėti 1 800 Eur už teisinę paslaugą“. Iš ginčo bylos aplinkybių sprendina, kad teisinėmis paslaugomis vadinamos tos pačios ginčijamos advokato paslaugų išlaidos. Vis dėlto, kaip minėta, kredito unija atsiliepiame į kreipimąsi Lietuvos bankui nurodė šiuo metu iš pareiškėjo patirtų 1 800 Eur advokato paslaugų išlaidų nereikalaujanti. Pažymėtina, kad reikalavimo teisės realizavimas (reikalavimo pareiškimas skolininkui) yra kreditoriaus prerogatyva. Įvertinus ginčo bylos informaciją, darytina išvada, kad objektyvių duomenų apie tai, jog galimas kreditorius (kredito unija) būtų pareiškęs aiškų reikalavimą dėl minėtos 1 800 Eur sumos atlyginimo galimam skolininkui (pareiškėjui), nėra pateikta. Aplinkybė, kad kredito unija į savo apskaitą yra įtraukusi minėtas 1 800 Eur advokato paslaugų išlaidas, savaime nereiškia, jog unija reikalauja minėtos sumos atlyginimo iš pareiškėjo. Taigi, šiuo metu finansinis reikalavimas, kurį ginčija pareiškėjo atstovas, pareiškėjui nėra pareikštas.

Pažymėtina, kad vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami vertinant faktinę ginčo situaciją ir iki išnagrinėjant ginčą atliktus šalių veiksmus ir (arba) neveikimą. Manytina, kad, šio sprendimo priėmimo metu kredito unijai nepareiškus reikalavimo pareiškėjui atlyginti kredito unijos galimai patirtas advokato paslaugų išlaidas (1 800 Eur), taip pat neatlikus jokių minėtų išlaidų išieškojimo veiksmų, nėra pagrindo vertinti galimo pareiškėjo interesų ir teisių pažeidimo. Kartu nėra jokio pagrindo vertinti kredito unijai trečiųjų asmenų išrašytų sąskaitų už galimai suteiktas paslaugas pagrįstumo. Pareiškėjui neįrodžius, kad jo teisės ir (ar) teisėti interesai yra pažeidžiami, reikalavimas rekomenduoti kredito unijai anuliuoti reikalavimą pareiškėjui sumokėti 1 800 Eur už teisinę paslaugą yra atmestinas¹.

Kartu pažymėtina, kad kredito unijai Paskolos sutarties pagrindu pareiškėjui pareiškus reikalavimus (ėmusis veiksmų) dėl advokato (ar kito teisinės konsultacijos teikiančio asmens) paslaugų išlaidų atlyginimo ir pareiškėjui teisės aktų nustatyta tvarka kreipusis į Lietuvos banką dėl tokio reikalavimo (veiksmų) pagrįstumo, galėtų būti sprendžiamas klausimas dėl tokio vartojimo ginčo nagrinėjimo.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-296-378/2019.